

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และตัวแปรส่งผลของบุคลิกภาพด้านต่างๆ กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลของความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับลักษณะบุคลิกภาพความต้องการ 15 ด้าน

ตอนที่ 2 อภิปรายผลของการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับความพึงพอใจในงาน

ตอนที่ 1 อภิปรายผลของความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับลักษณะบุคลิกภาพความต้องการ 15 ด้าน

1. ความต้องการเป็นระเบียบ

ความต้องการเป็นระเบียบ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 7) อธิบายได้ว่า พยาบาลประจำการมีลักษณะบุคลิกภาพความต้องการระบบระเบียบในการทำงานเด่นชัด จะมีความพึงพอใจในงานในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพยาบาลเป็นการประเมินสภาวะของผู้ป่วยในขณะนั้น เพื่อนำมาวางแผนการพยาบาลและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือร่วมใจภายในทีมงานจะขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการทำงาน ถ้าการมอบหมายงานมีระบบระเบียบและมีความยุติธรรมแล้ว จะสามารถส่งผลถึงคุณภาพการพยาบาลได้ด้วย ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติงานของพยาบาล การทำงานต้องรับผิดชอบทั้งที่เป็นงานพยาบาลและงาน

ที่ไม่ใช่งานพยาบาล การทำงานจึงต้องรีบเร่ง ถ้าการทำงานเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และรอบคอบ การปฏิบัติงานก็จะสามารถกระทำกันอย่างต่อเนื่องได้ง่ายกว่าการทำงานที่ไม่เป็นระบบระเบียบ ทั้งยังส่งผลให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้พยาบาลในทีมงานเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน มีความกระตือรือร้นในการทำงานเกิดความพึงพอใจในงาน ดังที่คัมภีร์ มัลลิกะมาส (อ้างถึงใน เพิ่มสุข สังฆมณฑล 2525 : 4) กล่าวไว้ว่า ลักษณะพยาบาลที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน มีระเบียบ และรู้จักทำงานเป็นขั้นตอน ประหยัด มีระบบในการทำงาน รู้หลักของเทคนิคต่างๆ และปฏิบัติตามขั้นตอนของงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ วิมลรัตน์ พิงพิทยากุล (2522) ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาลที่ผู้ป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ต้องการ ผลการวิจัยพบว่าในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ต้องการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยทันที่ทั้งที่ ในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ต้องการให้พยาบาลมีความเป็นกันเอง อธิบายดี มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ในด้านจรรยาบรรณ ต้องการให้พยาบาลมีความประพฤติดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในปัจจุบันเห็นว่า วิทยาการทางการแพทย์มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ทำให้ค้นพบโรคใหม่ๆ มากมาย ที่สำคัญคือโรคที่มีการติดต่อได้ง่าย เช่น โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส เอดส์ ตับอักเสบ เป็นต้น คุณภาพการพยาบาลในปัจจุบันจึง เน้นการป้องกันโรคเป็นสิ่งสำคัญ การปฏิบัติการพยาบาลที่มีระเบียบแบบแผน ย่อมสามารถป้องกันการติดต่อของโรคได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพของการพยาบาล จำเป็นต้องพัฒนาระบบการทำงานที่มีระเบียบ ซึ่งเป็นการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานพยาบาลพร้อมไปด้วยนั่นเอง

2. ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น

ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 7) อธิบายได้ว่า ถ้าพยาบาลวิชาชีพมีการทำงานที่ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับในความเป็นผู้นำสูง ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงด้วย เนื่องจากการปฏิบัติงานพยาบาลเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ ไม่อาจลองผิดลองถูก หรือยอมให้มีการผิดพลาดเกิดขึ้นได้ (วิเชียร ทวีลาภ 2527 : 4) ประกอบกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานทางด้านการพยาบาลมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและ

สังคม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในระดับบริหารจะต้องสามารถกำกับ หรือ ส่งอิทธิพลไปสู่บุคลากรพยาบาล ให้ทุ่มเทความสามารถและทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการพยาบาลได้เป็นอย่างดี

ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น เป็นความต้องการที่ผู้ปฏิบัติจะต้องแสดงออกอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ของตน จึงจะเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน กล่าวคือ ผู้ที่ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น จะต้องสามารถทำหน้าที่ประสานให้ผู้ปฏิบัติงานมีปฏิสัมพันธ์กันในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยความเต็มใจ หากพยาบาลแสดงออกถึงความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นไม่เหมาะสม ย่อมจะทำให้ลายขวัญและกำลังใจในการทำงานของเพื่อนร่วมงาน ทำให้งานต่างๆ ขาดประสิทธิภาพและเกิดปัญหาขึ้นในการปฏิบัติงาน

งานพยาบาล เป็นลักษณะงานที่พยาบาลจะต้องพึ่งตนเองและสามารถวินิจฉัยในเหตุที่จำเป็นได้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถ มีไหวพริบวิเคราะห์งานได้อย่างสอดคล้องกับความจริง การดูแลควบคุมสถานการณ์นั้นก็จะ เป็นไปด้วยดี ด้วยเหตุนี้การมีอำนาจเหนือ เป็นความต้องการที่มีลักษณะเด่นในงานพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งทำให้พยาบาลมีความพึงพอใจในงาน

3. ความต้องการเปลี่ยนแปลง

ความต้องการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานในทางลบในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 อธิบายได้สองลักษณะ คือถ้าพยาบาลวิชาชีพมีการเปลี่ยนแปลงการทำงานอยู่เสมอ จะทำให้ความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากพยาบาลที่จบการศึกษา เมื่อเริ่มปฏิบัติงานจะต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบงานและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก เมื่อสามารถปรับตัวได้ก็จะเกิดความพึงพอใจในงาน หากในช่วงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงของระบบงานเช่นต้องย้ายแผนก การผลัดเปลี่ยนเวร ทำให้พยาบาลต้องมีการปรับตัวใหม่เพื่อให้เข้ากับสภาพงานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดความรู้สึกลดความพึงพอใจในงานลง อีกลักษณะหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้ คือพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงพยาบาลของรัฐเหล่านี้ มีความต้องการเปลี่ยนแปลงบทบาท หน้าที่ การงาน หรือสภาพงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพการทำงานในหน่วยงาน

ของรัฐ ซึ่งมักมีปัญหาด้านการบริหาร เงินเดือนและสวัสดิการและความก้าวหน้าในอาชีพ มากกว่าโรงพยาบาล เอกชน จึงทำให้พยาบาลเกิดความต้องการ เปลี่ยนแปลงสถานภาพของตนมากขึ้น ทำให้ความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่นั้นลดลง ดังนั้นค่าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับบุคลิกภาพความต้องการ เปลี่ยนแปลงจึงมีค่า เป็นลบ

ตอนที่ 2 อภิปรายผลของการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับ ความพึงพอใจในงาน

ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพความต้องการ เป็นระเบียบและบุคลิกภาพความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นสามารถร่วมกันอธิบายความพึงพอใจในงานของพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพความต้องการเป็นระเบียบ สามารถอธิบายความพึงพอใจในงานได้ร้อยละ 1.37 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความต้องการเป็นระเบียบเป็นลักษณะความต้องการที่เด่นชัดของวิชาชีพพยาบาลที่ทำให้ความพึงพอใจในงานของพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่ต้องการความเป็นระเบียบสูงในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ยิ่งมีความเป็นระบบระเบียบมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้การทำงานของพยาบาลดำเนินไปอย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพในการให้บริการ ดูแลรักษาผู้ป่วย เมื่อการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อยก็ย่อมจะทำให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจในงานของตนมากขึ้นด้วย ดังนั้นหน่วยงานใดที่มีการทำงานอย่างเป็นระเบียบ ย่อมทำให้พยาบาลมีความพึงพอใจในงานพยาบาลไปด้วย

2. บุคลิกภาพความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น สามารถอธิบายความพึงพอใจในงานได้ร้อยละ 2.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นมีความเกี่ยวข้องกับการสั่งการ และควบคุมดูแลการทำงานของเพื่อนร่วมงานและบริการแก่ผู้ป่วยให้ เป็นไปตามระบบระเบียบที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งงานพยาบาลไม่ใช่งานที่จะต้องมาลองผิดลองถูก หรือต้องเอาชีวิตผู้ป่วยมาเสี่ยง การทำงานที่เป็นไปตามคำสั่งและความรู้สึก

ที่ให้เพื่อนร่วมงานทำงานเป็นไปตามระเบียบแบบแผน และให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามข้อกำหนดในการดูแลรักษาพยาบาล ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นของพยาบาลจึงแสดงออกอย่างเด่นชัด หากพยาบาลรู้สึกว่าการควบคุมดูแลของตนได้รับการสนองตอบ ความพึงพอใจในงานพยาบาลก็จะมีความมากขึ้น

โดยเหตุนี้ ลักษณะบุคลิกภาพความต้องการเป็นระเบียบและการมีอำนาจเหนือผู้อื่น จึงเป็นบุคลิกภาพความต้องการที่ปรากฏอย่างเด่นชัด อย่างมีนัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของพยาบาล โดยสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในงานได้ร้อยละ 2.70